

Чернігівський
громадський комітет
захисту прав людини

ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

ЗВІТ ЗА 2020 РІК

ЗМІСТ

ВСТУП	3
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ПІДТРИМКА ГРОМАД	4
ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	7
БЕЗПЕКОВІ ІНІЦІАТИВИ	8
ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ КГЗ В СУДАХ ОБЛАСТІ	10
ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ДЛЯ ШУКАЧІВ ПРИТУЛКУ ТА БІЖЕНЦІВ	10
ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ	11

ВСТУП

Цього року нам вже 21 рік, тому продовжуємо традицію річного звітування і презентуємо наш публічний річний звіт.

Отже, Чернігівський громадський комітет захисту прав людини (ЧГКЗПЛ) є неполітичною, неурядовою, некомерційною, незалежною громадською організацією. Організація заснована в 1999 році.

Метою діяльності організації є захист громадянських, політичних, соціальних, економічних та інших прав і свобод людини.

Як і кожна поважна організація, маємо свою місію, яка полягає в тому, щоб забезпечувати дієву правову допомогу і

впливати на владні органи через навчання, просвіту, адвокаційні кампанії та партнерство, щоб кожна людина, незалежно від походження або соціального статусу була впевнена, що її права і людська гідність будуть захищені

Громадський комітет веде різнобічну громадську правозахисну діяльність, є співзасновником провідних таких всеукраїнських організацій, як: Всеукраїнської коаліції з надання правової допомоги, Української фундації правової допомоги, Української Гельсінкської спілки з прав людини, Мережі правового розвитку, Освітнього будинку з прав людини тощо. У цілому цю діяльність можна розділити на наступні напрямки:

НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ПІДТРИМКА ГРОМАД

Наприкінці 2019 – початку 2020 року в Чернігівській області відкрито Громадський центр правосуддя на базі громадського комітету, а також філію – на базі Ічнянського районного суду Чернігівської області. Загалом, Громадський центр правосуддя – це майданчик, на якому об'єднано зусилля представників судової влади, органів виконавчої влади (поліція, юстиція, центри БВПД), органів місцевого самоврядування та громадськості для вирішення актуальних правових проблем на рівні громад.

Послуги ГЦП є комплексними та включають первинну правову допомогу, юридичні консультації, вторинну правову допомогу в стратегічних справах, перенаправлення клієнтів, медіацію, фасилітацію процесів в громадах, правову просвіту, тощо.

Юристи в Чернігові та Ічні надають безоплатну правову допомогу громадянам, чиї громадянські, соціально-економічні, політичні права були порушені або в яких виникають труднощі з реалізацією своїх прав, в тому числі з питань звернення до Європейського суду з прав людини. Особлива увага приділяється роботі з внутрішньо переміщеними особами, військовослужбовцями та членами їх сімей, військовополоненими.

Загалом 2020 рік став переломним в діяльності організації, оскільки пандемія та

карантин змушувала постійно змінювати графік роботи, переходити в онлайн, шукати нові методи донесення інформації, надавати нові послуги, тощо.

Так, в 2020 році юристами офісу було надано більш ніж 960 консультацій мешканцям Чернігівської області, з яких 60% це жінки.

Основні питання з якими звертались клієнти найбільше:

Під час пандемії, окрім юридичної допомоги онлайн, надавалась й психологічна допомога, поширювалась інформація про можливість отримання онлайн медичних консультацій, облаштування амбулаторій медичними засобами, алгоритми надання

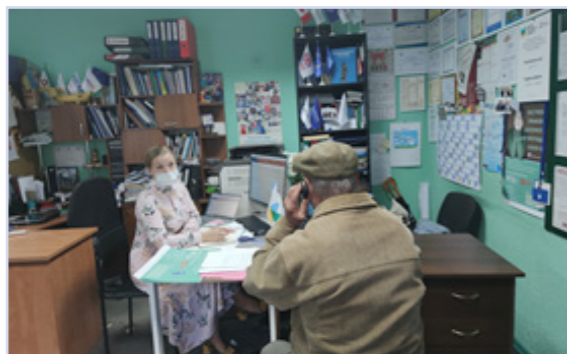

медичної допомоги, проводилась координація волонтерської допомоги – тобто долучились до багатьох акцій «Підвези лікаря» та ініціатив щодо допомоги лікарням та лікарям з забезпеченням та пошуку ресурсів.

Окрім надання безоплатної правової допомоги мешканцям області, представниками Комітету здійснюється робота з представниками територіальних громад, органів виконавчої влади, місцевих центрів з надання БВПД щодо налагодження дієвої взаємодії між системою вторинної та первинної безоплатної правової допомоги, протидії домашньому насильству на рівні Чернігівської області через посилення співпраці між місцевими центрами БВПД, НУО, органами влади та ОМС.

Також в Громадському центрі правосуддя відбулось навчання для суддів з медіації за підтримки Української академії медіації та Національної школи суддів України. Під час заходу, окрім поглиблення знань з питань примирювальних процедур, судді мали можливість відчувати себе в ролі медіатора, адвокатів та сторін конфлікту. Таке практичне завдання дозволило суддям поглянути на конфлікт з іншої перспективи.

Започатковано проведення щорічного форуму для представників судів та представників громадського центру правосуддя. Так склалось, що карантин не дав змоги презентувати створення Громадського центру правосуддя в області в запланованому варіанті, але це дало можливість тепер презентувати результати роботи ГЦП за рік існування.

В презентації прийняли участь судді Чернігівського апеляційного суду, районних судів, їх помічники та керівники апарату судів.

ГЦП в області діє в двох формах – при Чернігівському громадському комітеті захисту прав людини, де діяльність більше зосереджена на налагодженні співпраці, розробці алгоритмів роботи, програм та напрямків, супроводі стратегічних справ, та філія ГЦП в Ічні – при Ічнянському районному суді Чернігівської області – це надання безоплатної правової допомоги, а також розвиваємо Школу правових наук. В Чернігові діяльність поширена на Деснянський районний суд м. Чернігова та Чернігівський апеляційний суд.

Під час заходу було презентовано не тільки роботу ГЦП в області, а й

Центр професійного розвитку при Чернігівському апеляційному суді та комунікаційну стратегію.

Також під час заходу обговорили перспективи розвитку обох Центрів та плани роботи на найближчі роки, а також можливість поширення діяльності Громадського центру правосуддя на інші суди регіону. Окремо обговорили питання, які зараз стоять перед судами, та необхідність проведення навчання не лише для суддів, а й помічників суддів та керівників апарату за певними напрямками

Судді ділились успішними практиками роботи та прийшли до висновку про необхідність публікацій «історій успіху» задля підвищення довіри до судів та підвищення правової культури наших мешканців.

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Окрім надання правової та психологічної допомоги для постраждалих від домашнього насильства в 2020 році незважаючи на пандемію COVID-19 продовжено серію навчань для представників Управління превентивної діяльності ГУНП в Чернігівській області з протидії домашньому насильству

Серія тренінгів проходила також для місцевих фахівців з соціальної роботи громад, дільничних офіцерів поліції, активістів та юристів для розвитку їх спроможності та обізнаності в сфері протидії домашньому насильству та роботі з особами в СЖО

Під час тренінгів присутні змогли більше дізнатись про характерні ознаки домашнього насильства, такі як: систематичність вчинення дій, завдання шкоди, вчинення особами, яких об'єднує спільний побут, права та обов'язки, а також місце проживання. Окремим блоком було обговорено законодавство України з питань запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема, спеціальні заходи, які можуть бути застосовані до кривдника та порядок їх застосування.

Окрім цього, було опрацьовано практичні завдання на основі реальних кейсів. Метою цього завдання було напрацювання практичних навичок з ідентифікації випадків домашнього насильства та розробки алгоритму дій, направлено на надання всебічної допомоги постраждалій від домашнього насильства особі, включаючи залучення інших структур.

Окрім цього, в рамках діяльності в цьому напрямку було проведено моніторинг програм по протидії домашньому насильству в громадах області та надані рекомендації.

БЕЗПЕКОВІ ІНІЦІАТИВИ

Не зважаючи на пандемію в 2020 році продовжено роботу щодо створення Шкільних служб порозуміння в школах Чернігівської області.

Протягом 2020 року було організовано ряд інформаційних заходів (обговорень, робочих зустрічей, форумів, навчань, стратегічних сесій тощо) по реалізації безпекових ініціатив в місті Чернігові та області, а саме:

- взаємодія з представниками правоохоронних органів, місцевої влади та громади міста та області в рамках впровадження Community policing;
- запобігання та протидії домашньому насильству;
- впровадження відновних практик в навчальних закладах Чернігівської області, які застосовуються у профілактиці підліткової агресії та асоціальної поведінки серед молоді, а також в сфері формування безпечного середовища для розвитку підлітків.

На початку 2020 року організацією проведено стратегічне планування діяльності організації на майбутні 3-5 років.

Стратегічний план на 2020-2025 роки розроблений на основі оцінки потреб громади з залученням ключових стейкхолдерів міста Чернігова та досвіду роботи понад 20 років.

16 грудня 2020 року в Чернігові відбувся регіональний освітній Форум «Безпека в школі через впровадження відновних практик» для представників навчальних закладів Чернігівської області. До заходу долучились освітяни та шкільні адміністрації, які мали змогу ознайомитись з досвідом реалізації проєктів і ініціатив в сфері забезпечення безпечного шкільного та молодіжного середовища.

Чернігівська область вже має позитивний досвід впровадження Шкільних служб порозуміння, як однієї з відновних

практик навчально-виховного процесу, які застосовуються у профілактиці підліткової агресії та асоціальної поведінки серед молоді. З 2018 року, за ініціативою та експертною підтримкою Чернігівського громадського комітету захисту прав людини, 8 навчальних закладів міста Чернігова і 5 шкіл області вже практикують відновні практики.

Подібні служби порозуміння складаються з підготовлених учнів-медіаторів, які допомагають своїм одноліткам вирішувати конфліктні ситуації мирним шляхом.

ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ КГЗ В СУДАХ ОБЛАСТІ

Також восени 2020 року було проведено в online – форматі моніторинг виконання судами області рекомендацій, що були розроблені за результатами проведення опитувань громадян за методикою карток громадського звітування, що реалізовувався за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках проекту «Нове правосуддя».

У 2019 році Програма USAID «Нове правосуддя» підтримав проведення опитувань відвідувачів суду за методологією карток громадського звітування (КГЗ) у всіх судах України. Зазначена методологія працює в Україні з 2008 року. З метою розбудови спроможності судів проводити подібні опитування відвідувачів суду самостійно або у співпраці із громадськими

організаціями. Дане дослідження дозволить краще зрозуміти реальні потреби судів у використанні методології КГЗ.

В рамках дослідження було з'ясовано, що переважна більшість опитаних судів підтримує та готова застосовувати методологію дослідження задоволеності відвідувачів суду окремими аспектами роботи суду за методикою карток громадського звітування. Окремими викликами, що можуть зашкодити проведенню таких досліджень у 2021 році, на думку судів, є пандемія COVID-19, відсутність ресурсів для проведення дослідження, недосконалість анкети та її розмір, необхідність залучення сторонніх організацій для проведення польових робіт та обробки карток громадського звітування.

ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ДЛЯ ШУКАЧІВ ПРИТУЛКУ ТА БІЖЕНЦІВ

Актуальною темою в 2020 році залишається відсутність механізмів доступу до правосуддя для шукачів притулку та біженців в умовах COVID-19 та карантину

Саме тому було проведено велику кількість круглих столів та навчань по всій території України. Головними темами для

обговорення стали вирішення актуальних правових та гуманітарних питань, доступу вразливих категорій іноземців до механізмів правового захисту, зокрема в умовах епідемії COVID-19 та карантинних обмежень, обговорення нового законодавства щодо осіб без громадянства, колізій в нормативних актах та адміністративній практиці.

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ

Одним з важливих напрямків діяльності ЧГКЗПЛ є протидія торгівлі людьми.

Наша організація має тривалий досвід роботи в напрямку запобігання торгівлі людьми, протидії незаконній міграції та трудовій експлуатації. Це – ідентифікація, здійснення реінтеграційної допомоги, надання правової та консультативної допомоги, досвід превентивної роботи в сфері протидії торгівлі людьми, реалізації більш ніж 15 проектів у сфері протидії торгівлі людьми, протидії незаконній міграції, захисту прав мігрантів в Чернігівській області та Україні. Налагоджена взаємодія з правоохоронними органами, міжнародними, державними, громадськими організаціями, Міністерством соціальної політики України.

Окрім того, в 2020 році проведено моніторинг виконання обласної та районних програм з протидії торгівлі людьми, який проводиться щороку, та надано рекомендації Чернігівській ОДА, а також розпочато роботу з ОТГ області щодо

налагодження механізмів взаємодії на місцях та проведення превентивної роботи

Умови карантину, пандемії, вибори та неможливість проведення заходів в громадах дуже позначається на роботі з протидії торгівлі людьми, а тим більше на наданні якісної допомоги особам, що постраждали від цього явища. Саме тому ми розпочали проведення круглих столів, робочих зустрічей та роботу мобільних консультаційних пунктів в громадах, де були залучені представники Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської ОДА, Чернігівського обласного центру соціальних служб, Чернігівського громадського комітету захисту прав людини та Управління превентивної діяльності ГУНП.

В рамках круглих столів обговорено проблемні питання в громадах області з протидії торгівлі людьми та надання постраждалим особам допомоги. Фахівці Чернігівського громадського комітету

захисту прав людини детально вивчали ситуацію не тільки в громадах області, але й в районах зокрема, надали юридичні консультації щодо можливих випадків торгівлі людьми, виїзду за кордон, необхідну юридичну допомогу та супровід певних осіб, що перебувають в центрі реабілітації, та найголовніше спільно з іншими учасниками розробили алгоритм надання допомоги особам, що ймовірно постраждали від торгівлі людьми.

Окрім того, проговорювали й про необхідність прийняття Програм підтримки громадських організацій та Програму з протидії торгівлі людьми як на рівні громади задля вирішення негайних потреб осіб, що перебувають у складних життєвих обставинах, так й на рівні вже об'єднаних районів.

Окремим напрямком в протидії торгівлі людьми є інформування населення про проблему та привернення уваги громадськості

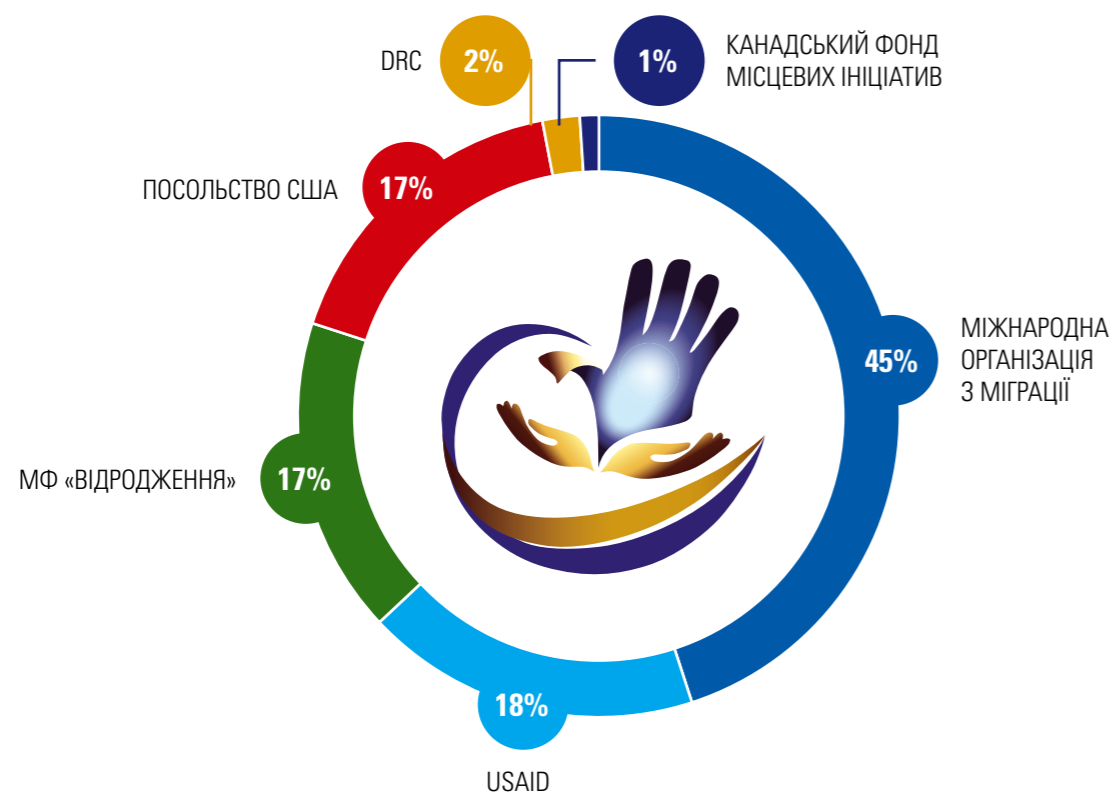
до цієї проблеми. Так, щороку 30 липня, 18 жовтня та 02 грудня до Днів боротьби з торгівлею людьми відбуваються інформаційно-просвітницькі кампанії для населення області з залученням органів влади та місцевого самоврядування, волонтерів та мешканців міста, які цього року через пандемію відбувались в online.

Окрім того, профілактичну роботу з запобігання нелегальній міграції та працевлаштуванню за кордоном проводили й державні установи, такі як Центр пробації та центри зайнятості області

Восени проведено понад 100 заходів навченими тренерами з числа представників центрів зайнятості та центрів пробації: це були лекції, відеолекції, проходження онлайн квесту, тренінги, семінари, вебінари, якими охоплено понад 500 безробітних осіб та осіб з числа тих, хто перебуває на обліку в системі пробації, в ході яких тренери змогли знайти спільну мову, донести проблему та «змусити» учасників заходів прониктись проблемою торгівлі людьми та шукати шляхи її вирішення разом.

На цьому перелік напрямків діяльності організації не вичерпується. Комітетом ведеться маса іншої роботи, спрямованої на активний захист прав людини і розвиток України як країни стабільної демократії.

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Комітетом за час свого існування реалізовано понад 50 проектів та програм за підтримки міжнародних донорів, зокрема Європейської Комісії, Міжнародного фонду „Відродження“, Агенства США з міжнародного розвитку (USAID), Норвезького Гельсінкського комітету, Нідерландського Гельсінкського комітету, Американської асоціації юристів (ABA/ROLI), Швейцарського фонду співробітництва, Мережі громадянської дії проекту UCAN, УВКБ ООН, Посольства США в Україні, проекту «Гідна Україна», Міжнародної організації з міграції, Програми розвитку ООН в Україні, проекту «Правова країна» тощо.

**Чернігівський
громадський комітет
захисту прав людини**

Ми знаходимось – вул. Гонча 57/1, м. Чернігів, 14000
Тел/ факс: (0462) 675-281
E-mail: protection.ua@gmail.com
Веб-сайт: www.protection.org.ua
ЧГКЗПЛ на фейсбукці: <http://www.facebook.com/Chernihiv.Human.Rights.Committee>

**ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРНІГІВСЬКОГО
ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ
ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ
ЗВІТ ЗА 2020 РІК**

Чернігівський
громадський комітет
захисту прав людини

